

DOROŚĆ (63) *vb pf*

Pierwsze o jasne; drugie o w formie 3 sg fut jasne, w 3 sg m plusq pochylone; w inf wahania; pozostałe formy z tekstów nie oznaczających ó.

inf doróść (4); -róść (2) KochFr, -róć (1) Mącz. ◇ fut 2 sg doróściesz (2). ◇ 3 sg doróście (14). ◇ 1 pl doróści(e)m (1) SkarKaz. ◇ 3 pl dorostą (6). ◇ praet 3 sg m dor(o)sł (12). f dorosła (2). n dorosło (2). ◇ 3 pl m pers dorosli (2). subst dorosły (1). ◇ plusq 3 sg m był dorósł (1). ◇ imper 3 sg niechaj doróście (1). ◇ con 3 sg m by dor(o)sł (5). f by dorosła (1). ◇ 1 pl bychmy dorosli (1) RejRozpr. ◇ 3 pl by dorosli (1). ◇ con praet 3 sg m by był dor(o)sł (1). ◇ part praet act dor(o)sszy (6).

Sł stp notuje, Cn s.v. dorastam, Linde XVI(XVIII) – XVIII w. s.v. dorosłość.

1. *Dojść do pełni rozwoju fizycznego lub umysłowego, stać się dorosłym; devenire ad maturitatem Mącz (53) : BielŻyw 132; Potim [...] Annye Wnuczcze przerzeczoney Anny starey nyewiasti gdi bi dorosla a za mąż chciała yłcz [...] roskazał dacz pyenyądzy dwieszcze zlotich. MetrKor 59/76; GliczKsiąż K; Więc gdy Iáliek doróście á ktemu Háuuská/ To wełnę by z báraná drą s páná tátušká. RejWiz 57, 119; Ná on czáłz gdy iuż dorół [creverat] Moizełz/ wyłfedł do bráćiey swoiey Leop Exod 2/11; BibRadz Ruth 1/13; Krolowa rzecz pośpolithą spráwuie/ áż doróście fyn młody Delfinłkie Kłiążę. BielKron 239, 14, 20, 53, 100v, 299 (14); Devenire ad maturitatem, Dorość/ przisić ku męftwu. Mącz 482b; HistRzym 133v; Abowiem kthorzy fie w zbytku kocháią/ cí [...], pfluýą dzyatki swoye/ ták że gdy doróftą/ ná wżytkim fie im máło zdác będzye. RejPosWstaw [41²]; ModrzBaz 13v; SkarJedn 212; á Oćiec pánienkę/ w boiázni Bożey wychował á gdy doróflá/ rzekł iey SkarŻyw 182, 113, 184, 285, 388; CzechEp 192; NiemObr 146; ReszHoz 129; SkarKaz 44b [2 r.], 484b; ZbyłPrzyg ktv.*

Zwroty: »dobrze doróść« (1): Gdy iuż fyn on ich dobrze dorół/ [...] y Iozephá záłtąpic mogł: P. Bog tełz koronę y zapłátę dał Iozephowi SkarŻyw 245.

»doróść (swoich, swych, młodzieńskich i męskich, poczciwych) lat« [szyk zmienny] (11): Tegoby myeli rodzicy dzieci fwych zá młodu vczyć/ wczembi fie dorozłfy fwych lat vmyeli ftáteczyne/ á pochwałnye okázác GliczKsiąż K; GroicPorz ee4v; A gdy fwych lat [Tulius] dorół/ był mężem opátrnym BielKron 103, 258; A tak fkoro dorófciełz lat/ i lepfzey fiły/ Miey że mi fię do zbroie zaraz/ fynu miły. KochSat [C2]; HistLan A3; RejZwierc 28; SkarŻyw 244; StryjKron 150; PowodPr 12; Niechay y Afzkanius lath dorófcie swoich/ Ze náłładowác potym/ będzie mogł spráw twoich. PudłDydo B4v.

»doróść (swej) miary« (2): KochFr 38; A fkoro który [młodzieniec] doróście fwéy miary: Niechay fie w polách vganja z Tátary. KochFrag 16.

»przy ojcu doróść« (1): A za nam fin przy oyttzu doróftzie: Niemoże mietz tzcwiczenia lepfzého/ Iedno biorątz przykład z oytza fwého. KlerPow 11.

W przen [w kim] (1) : Poftánowił Pan Bog theń służebność w Kościele swoim dla tego/ áby wżytki członki przywiedzyone w iedność ciála/ á były przyłączone á pośluzne głowie swoiey Pánu Kryftułowi/ ábychmy w nim dorosli/ y sítháli fie w męże dołkonále RejRozpr c.

2. *Osiągnąć pewien wzrost, wysokość, wielkość; urosnąć; dorównać wzrostem (7) : FalZioł IV 35d; á oni [sprzeciwnicy wiernych Pana] záwstydziwłfy ftaną fie podobny ku onemu zielu kthore fie wfpina na*

wyfoki dom/ a potem włchnie niżli ná poły doroście. *RejPs* 196v; *PowodPr* 68; BŁufzczu przebuyny/
[...] A gdy dorościełz/ [...] Nie łtoy iáłowo *KlonŻal* Dv.

Zwrot: »czasu dorość« (1): Bo niż czáfu dorołtą [*jaszczorki*] [...] Mácierzyńłkim łie śćirwem ták wychowywáią. *HistLan* B3.

»wzrostu i miary dorość« (1): tedy łię też zaráz y Antychriłt poczáł pokázowác y ták z lekká rość/
táiemnicę niezbożności łprawuiąc/ áż wzrołtu y miary dorołł. W ktorym też y teraz łełt. *CzechEp* 357.

a. *Dosięgnąć* [*czego*] (3) : łełt też drugi rodzaj thego zıela [...] łıłt ma podobny blufzczowemu [...] ktory gdy dorołcie drzewa thedy łie go dzierzı yako blufzcz *FalZioł* I 106c.

3. *Dorównać pod jakimś względem, stać się godnym* [*kogo czego*] (2) :

Zwrot: »przodkow swych dorość« (1): TÁk rósć/ máły Michniku/ iákobyś mógl łławnych
Przodków łwych dorósć *KochFr* 121.

»dorość wojny« = *być zdolnym do walki, wojny* (1): A chócıás był nie práwıe łełcze dorólł woyny/
Szedłes między łud Królá Fráncułkięgo zbroyny *KochPam* 80.

Formacje pochodne cf ROŚĆ.

Cf **DOROSŁY**